

NOWINY Z INFLANT,

O szczęśliwvey porazce, ktora sie
stała nad Károlusem Książęciem
Sudermánskím, przez Ie° M. Pá-
ná Ianá Károlá Chotkievviczá,
nayvvyszszego Hetmáná W.X.L.
Dniá 27. Septemb: vv dzien S.
Stànislávvá, Roku 1605.

W Krákovie/

W Drukárni Mikoláia Szárffenbergerá/ Roku
Pán̄skiego 1605.

1965 K 769/31

Ake. 131/65

XVII. 3. 52 43

Novviny z Inflant.

O w ciąggnienu Károlusa Sudermánskie^o Kiazes
cia z woyski swemi tymi czasy w ziemie Inflantka
y o zwyciestwie nád nim / zá blagosláwienstwem
Bozym sczesciem J. K. M. Pána nášego / dzielna
spráwa J. M. Pána Károlá Chodkiewicza / Stá-
rosty Smudzkie^o / Hetmána nawyžšego W. X. Lit-
á mežna reka cnego Kycerstwa Koronnego / y W.
X. Litewsk. dnia 27. Septemb: w dzien S. Stás-
nisláwá / Roku P. 1605. pod Kiercholmem.

Non nobis Domine, non nobis; sed nomini tuo
sit gloria.

 A podesćiem w okrećiech Mánsseltá Hetmána
Károlusowego ze czterná tysiácmi ludži pod **Dy-
námunt** J. M. Pan Herman ná ten czas bedac
z woyskiem J. K. M. pod **Derptem** / á chcac dać
odsieć predka Dynámuntowi / przebravšy sie w
lekce / oboz zostáwíl pod Derptem / á sam šedl do-
šć špiegúne ku Dynámuntowi / máiac z soba trzy tysiáce y čtery
šlá čłowieká. Przyšedšy pod **Wolmierz** / došlá go wiadomošć
przez špiegi / že Linderzon drugi Hetman Károlusow z piácia tys-
siecy woyská idzie od Rewlá ku pošilku Mánsseltowi / záczym Je^o
M. Pan Hetman co miał isc ku Dynámuntowi / obrócił sie ku **Selie-
nu** / chcac zášć droge Linderzonowi / y z nim sie pierwey rošpráwić
miby sie do kupy šćiągneli. Zdárył Pan Bog / zášedl go v šitiel
Mozzy / miedzy Selnem á **Pernáwa** / zočzywšy sie / špráwili woys-
ská náprzeciw sobie / W hárcách / zdáryáło sie nášym / do dwu šec-
čłowieká vrwáli : Co v pátruiac Linderzon / niechćial zwiészć bi-
A 2 cwoy

Nowiny z Inflant.

twy/ ale zwodził ludzkie pod Sikiel Moyza z polá wżad do sposobnego mieyscá y swych fartelow. **Interim** przyšla wiadomość perwona Pánu Hetmánowi/ że sam K. Karolus y K. Lindeburskie z piaciá tysięcy woyská práwie iákoby sie wynurzyli z morzá pod Pernáwa/ Je^o M. Pan Hetman nie mogac z onego mieyscá Linderzoná wyciągnac do bitwy / iuz to y podiezdżaniem pod woyská iego/ y obsyłaniem przez Trebácżá aby stáwil pole / powrócił pod Felin. K. Karolus zshedfy sie z Linderzonem/ poszedł nad morzem ku Salc Moyzy/ y tam stánal. Pan Hetman opátrzywszy Felin/ brał sie też ku Rydze / aby y Ryżány dobra nádzietá wtwierdził/ y zwołał bitwę/ ázby pozitek iáki z Litwy nástąpił/ niechcac sie/ pozliby moglo bydz wdáwac ad extrema / stánal pod Wolmierzem. K. Karolus dostawşy iednego z náşych/ ktory mu wmiat o máłosci woyská náşego dobra spráwe dac/ praesumuiac o swey potesdze/ brał sie ku náşym/ o ktorych iego zamyslech gdy wiadomość J. M. Pána Hetmána dostał/ folguiac y sposobność mieyscá do bitwy (gdyż woysku náşemu iezdzie dogadzaiac polá wpatrowac bylo trzeba) y temu zeby wżdy z nieporównánym woyskiem beádac/ mogli takich stratogemmata zázyć / przepráwil sie przez Gázwia/ chcac szczescia probowac ná przepráwie/ iesliby nieprzyiaciel zánim nástępowal/ stánal pod **Kiesia** w polu okop wczynił dosyć obronny/ y ztamtad chciał bitwę zwiesć/ tamże czekał cały tydzien/ ale Suderman iz w woyská swego piechocie naywietşa nádzietie pokládal / z láşow w polá wyrwiesć ludzi niechcial: tak zás náş robur woyská iezdzie swey/ czuiac ciásne y lesne mieyscá / nie nástárt. K. Karolus odmienił swodie intentum/ ruszywszy sie od Salc Moyze poszedł pod Ryge/ chcac sie ziac z Mánselftem/ y náşemu woysku zasc od Rygi/ ze wşyştkim woyskiem swym sie skupiwszy. J. M. Pan Hetman ruszył sie też od Kiesi/ poszedł iáko náprościcy ku Dáwinie/ iuz nie do Rygi/ ale ku **Jkielowi** powyż Rygi kiltá mil tam stánal nad Dáwiná. K. Karolus zshedfy sie z Mánselftem máiac woyská czternáście tysiacy/ wietşa czesc cudzoziemskiego/

ktorych

Nowiny z Inflant.

Ktorych za Odonowa/przesle^o Kniązia Moskiewsk: praktyka/otus
 cha y posilkem/wielka summa piemedzy/ nad zwoyczaj wiecey za
 diagonal: nastapil na woysto nasze pod Kiercholmem rano 27 Septe
 sprawil swe woysto dosyc daleko od naszego przez wielkie y rowne
 pole po pagorkach/ dogadzaiac piechocie swey. Nasze tez woysto
 sprawil J. M. Pan Hetman nad Dzwina. A w tym K. J. M.
 Kurland/ie Fryderyk przyszedl z Kurlandyey ze trzema sty ludzi
 swych na wybor dobrych Kaytarow Slachcicow Kurlandskich/
 widzac z obu stron przez Dzwine woysta vshytowane/ chcac y wro
 dzoney cnotcie dogodzic/ dzielnosć w meztwie y wiare swa Krolo
 wi J. M. Panu swemu/ y K. P. oswiadeżyc/ prawie z odwazę
 niem zdrowia/ puscil sie na druga strone w plaw/ w posilek woys
 sku naszemu/ Pan Bog prawie cudowna rzecz wklazal/ ze przez tak
 wielka y nie przebrodna rzeka/ trofil na brod przedtym nikomu
 niewiadomy/ y bez szkody do woysta przebyl. A w tym harcowali
 sie naszy z nieprzyacielem/ y zdarzalo sie im. Trwaly harce aż ku
 południowi. Je^o M. Pan Hetman zwolke bitwy niebespieczna
 z nieprzyacielem potężnym wpatrzywshy/ iuz tez prawie widzac/ ze
 extrema wyciskaly to na nim/ aby bitwe zwioldl/ chcac nieprzyia
 ciela w pole z tego fortelow wyciagnac/ kazal znieśc harcownik
 swoje nagle/ y z poplochom pod woysto swoich wprzod ostrzegshy/
 wziął zatył nieprzyaciel serce/ wyszedl z onych swych fortelow za
 nimi w rowne pole/ y daleko od swego mieysca/ w swym porzede
 ku dzialek polnych maiac iedennascie/ ktore naprzod przed swym
 woystkiem vshytowanym puscil/ za nimi na czolo vshytowal pie
 ch ote/ wshytke z muskietami spiskami iem potężnie przod osia
 dzi wshy/ po lewey stronie miashy vff Kaytarow/ ktorzy za podkás
 niem sie naszych/ mieli zachodzic od Dzwiny w tył woystku nasze
 mu/ postawil po prawey stronie mnieysza cześc Kaytarow/ a ostia
 tek ezdy na pozad w posilki obrocil. Je^o M. Pan Hetman vshy
 towal woysto swe na trzy polki z pewnymi posilkami: Swoy
 pulk postawil na czolo/ maiac w nim ledwie nie przednie ludzie/

Woiny z Inflant.

y Książcia Je^o M. Kurländkiego tamże byli. Upátrował to/ że
 za potrzebny podkánieniem pierwszym/ y swoim sercá dodac/ y nie-
 przyjacielowi strácić ie mogł. Prawy pułk zlecił Je^o M. Pánu
 Janowi Sapieże/ rozkazawşy/ aby ná te Káytáry ktorzy w wielo-
 kim wśie po lewey stronie w woysku nieprzyacielskim stali/ miał
 pilne oko. Lewy rog zlecił Pánu Dambrowie; Wiátr był pobo-
 żny od Morza/ ktory obiemá woyskom iednáko służył/ iednák
 Sápia swego záżył go dobrze Je^o M. Pan Hetman zá láska miłos-
 go Boga/ ktory Rycerstwu meştwá/ á wodziom ráde do sercá po-
 dá ie. Záтым tak stánawşy; przemowa przeraźliwa Rycerstwo
 w ochotę y powinność oddania cności y sławie obroku wzbudziw-
 şy/ nieprzyacielskiego lubo woyská wielkość/ ale záś niespráwies-
 dliwość przeciw Bogu y Pánu swemu dostátecznie przelożywşy /
 niebezpieczeństwo z przegráney bitwy (słrzej Boże) do wścia ká-
 żdemu wkazawşy/ w samym tylko Pánu Bogu/ á potym w meş-
 żney rece nádziecie polożywşy/ kazał z dział swoich do woyská nie-
 przyjacielskiego wderzyć. Záтым káždy z nich wziawşy nachwales-
 queyşe imie JEZUS w serce y w wśta swe / chorągwi swey ná-
 przód trzymá sły kom/ktore Je^o M. Pan Wincenty Woyna Poru-
 cznik Je^o M. Pána Hetmánow przywodził / potkác sie rozkazał/
 puszcawşo ludzie Książcia J. M. Kurlándskiego w posilek / sam
 Książe Je^o M przy boku J. M. Pána Hetmánowym y tam y sami/
 gdzie tego potrzeba wkazowála/ nárazáiac sie spolnie obá broni y
 rece swe krowa nieprzyacielská zafárbowali. Upádlí ná spísmiki/
 bym iżey nie mogło byd; przelomili nieprzyaciela/ nie bez škó-
 dy swey. Kazał sie potym potkác Pánu Dambrowie z polkiem iez-
 goz lewego rogu/ ten zá rozkazaniem Hetmánskim wśedşy wiátr
 nie przyjacielowi słabşym mieyscem z boku/ woysko nieprzyaciela
 sły polkiem swoim przegnał. Ten záś wś miazşy Káytárow/ kto-
 ry po lewey rece stał w woysku Karolusowym/ wedlug informáci-
 ey tego/ podobno iáko to wiec bywa/ w Kurzawie nie mogac do-
 rzec komu sie do zwycięstwa náchyła/ rozumiéiac o swych dobrze
puscili

Nowiny z Inflant.

puścili sie ku Dźwinie / chcąc zachodzić naszym w tył / Ktoryy w
 bitwie byli / przyšli na pułk Je^o M. Pana Sapiehy / Ktory stał na
 prawym rogu / sparli ich potężnie. A tu już nieprzygićiel sromot-
 nie vchodzić począł. Na dwu przeprawach poprawiali sie Kaya-
 tarowie / ale y to nie pomogło. W samym poboiowisku legło do-
 dziewiaćci tysiecy żołwieka / oprocz tych co w pogoni / y tych co w
 Kurlandyey / w Milgrasiey / y na inszych mieyscach z pogromu w-
 chodzących bito. Tamże y Kiazę Lindemburskie na placu zabity
 został / y Linderzon Hetman K. Karolusa. O Mansfelcie / żywi-
 czy zginął / ieseże nie wiedza / gdyż ieden twierdził / Ktory po potrze-
 bie z okretow przedał sie do naszych / że go widział vciekaiac / barzo
 rannego nad rzeką Gąwialezacego. Więzniow znacznych do kil-
 ku set naszych dostali. Chorągwi szesćdziesiąt wzięli. Działek pola-
 nych iedennaście odieli. Oboz zabrali. Sam Karolus / Ktory prze-
 ciw sprawiedliwości y Panu swemu broń podniost / sprawiedli-
 wym dekretem Bozym / ranny ledwie vshedł / podobno dla tego /
 aby sie obaczył / a za złości swe pokutował / Pan Bog go ieseże na
 świecie zachował. Awo zgola za łaska y błogostawienstwem mi-
 lego Boga tego woyska czternaście tysiecy / ledwie kilka set vsc-
 mogło / gdzie kto mogł. Z naszych do stać żołwieka zabito / rann-
 ych wiecey / koni niemalo postrzelano. Miedzy innymi rannymi
 mi iest w tey leżbie Je^o M. Pan Theodor Ładzki Kotmistrz Je^o
 K. M. Ktory iako w każdey potrzebie na posłudze J. K. M. y K.
 P. nietylko meżna reka y dzielnośćia swoia / ale też y pobudka in-
 nym zawśe byl / tak y teraz ku zarobieniu na sławę J. K. M. sta-
 wa narodu naszego / y rozszerzeniem Państw Koronnych / w tey po-
 trzebie byl / y Krowia to swa oświadczył.

Ta wiadomość dosła J. K. M. w Krakowie w dzień Cwie-
 dzielny 16 Octob: w Kosciele przy Mszey S. Je^o K. M. bez-
 dac z nię barzo vciefony / sam Panu Bogu podziękowawszy / Ka-
 znodziei swemu K. Skardze kazal opowiedziec / aby tak znaczne
 zwycięstwo / Ktore sie stalo za błogostawienstwem milego Boga
 na Ama

Nowiny z Inslant.

na Ambonie publikował / y ludzkie serca do oddania nabożnych
modlitw / za to Pánu Bogu sposobit. Po Mszy świętey, T E D E
V M laudamus śpiewano. Krol J. M. zátym na Ofiare chodzil
do pocátowania głowy S. Stánislawa Patrona nášes
go. Gdyz ta fortunna potrzeba dnia Przemiesienia
S. Stánislawa działa sie.

